

สับปะรด ต้นทุนการเพาะปลูก และวิธีการจำหน่าย

แบบนี้จะได้อ่านถึงเรื่องทั่ว ๆ ไป เกี่ยวกับสับปะรด วิธีการเพาะปลูก เนื้อที่เพาะปลูก ต้นทุนการปลูกสับปะรด รวมทั้งปัญหาต่าง ๆ ในการผลิตสับปะรดสด

สับปะรด

สับปะรด (Pineapple) เป็นพืชใบเลี้ยงเดี่ยวอยู่ในตระกูลโบรมีเลียดเซียซีดี (Bromeliaceae) มีชื่อทางวิทยาศาสตร์ว่า อนานัสคอมโมซิส (Ananas Comosus (L.) Merr.) นอกจากนี้ชื่อสับปะรดยังเรียกชื่อต่าง ๆ กันออกไป เช่น มะชะนิก ชานิก มาเนียง (เขมร) เป็นพืชพื้นเมืองของอเมริกาใต้ แห่เดิมเข้าใจว่าอยู่ในประเทศบราซิล และแพร่พันธุ์เข้ามาในฮาวาย โดยนักเดินเรือชาวสเปนและเปอร์ตุเกศ จากนั้นถูกนำเข้ามาในทวีปเอเชียทางฟิลิปปินส์ ไต้หวัน มลายู และไทยราว พ.ศ. ๒๑๘๓ (ค.ศ. ๑๖๔๐) สับปะรดเป็นพืชล้มลุกถาวรที่ปลูกง่าย ขึ้นได้ในดินแทบทุกชนิด แต่ธรรมดาแล้วชอบดินร่วนปนทรายและค่อนข้างเป็นกรด จึงสามารถปลูกได้ทุกภาคของประเทศ แม้ในสภาพของดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำหรือแห้งแล้งก็ตาม ทำให้เกษตรกรหันมาปลูกสับปะรดกันมากขึ้น

ส่วนต่าง ๆ ของสับปะรดพอจะจำแนกได้ดังนี้คือ

๑. ลำต้น สับปะรดลำต้นสูงประมาณ ๒-๔ ฟุต ไม่มีกิ่งก้าน มีกาบใบหุ้มเวียนรอบกัน ทำให้เกิดข้อเป็นปล้องดี ที่ส่วนข้อของลำต้นเหนือโคนใบจะมีตา ซึ่งเป็นที่เกิดของหน่อและราก ที่โคนของลำต้นมีรากหนาแน่น เป็นระบบรากแบบรากฝอย ไม่มีรากแก้ว

๒. ใบ ใบมีลักษณะแข็งยาวแหลม ห่อเป็นร่องคล้ายรางน้ำ ผิวใบด้านบนมีวิคจูจิวาควาไฮโปริงแสงเคลือบอยู่บริเวณโคนใบไม่มีคลอโรฟิลล์ (Chlorophyll) แต่

จะมีในชั้นถัดลงไป ชอบใบตามปกติมีหนาม บางพันธุ์อาจมีน้อยหรือไม่มีเลย ปลายใบแหลมและแข็ง ภายในใบมีเส้นใยละเอียดเหนียวมาก จึงสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้หลายอย่าง ผิวค้ำด้านล่างของใบมีลักษณะเป็นร่องเล็ก ๆ ยาวตลอดใบ และเป็นค้ำที่มีปากใบ (Stomata) อยู่หนาแน่น

๓. ดอก ดอกเกิดตอนปลายของลำต้น เป็นดอกช่อแบบสไปค์ (Spike) มีลักษณะกึ่งค้ำแน่นเป็นกระจุก แต่ละดอกออกรอบแกนเวียนกันคล้ายกันหอย ดอกมีสี่แฉงปนม่วง มีกลีบเลี้ยงที่เกิดจากตอนล่างของดอก ๑ กลีบ กลีบชั้นนอกใหญ่มีลักษณะโค้ง ๓ กลีบ และกลีบชั้นในขอบบางอีก ๓ กลีบ มีเกสรตัวผู้ ๖ อัน ยอดเกสรตัวเมียแบ่งออกเป็น ๓ แฉก รังไข่ประกอบด้วย ๓ ช่องรวมกัน ในช่องหนึ่ง ๆ มีไข่อ่อน (Ovule) ๑๐-๑๕ เมล็ด ดอกบานตอนเช้าและเหี่ยวตอนเย็น การบานของดอกจะบานจากโคนไปหาปลาย

๔. ผล ผลมีรูปเป็นทรงกระบอก ตอนล่างของผลอาจมีหน่อเล็ก ๆ เรียกว่าตะเกียง (Slip) ตอนบนของผลมีจุก (Crown) ซึ่งประกอบด้วยใบสั้น ๆ ยึดกันแน่น และมีหน่อเล็ก ๆ ออกข้าง ๆ เรียกว่าตะเกียงที่จุก (Crown Slip) ตะเกียงและตะเกียงที่จุกบางพันธุ์อาจไม่มี ในระยะที่ผลแก่ แป้งที่เก็บไว้ที่แกนจะเปลี่ยนเป็นน้ำตาล การเปลี่ยนแปลงนี้จะค่อย ๆ ขยายออกไปทางด้านข้าง ทำให้สับปะรดมีรสหวานขึ้น ผลสับปะรดเป็นผลรวม (Multiple Fruit) ประกอบด้วยผลเล็ก ๆ (Fruitlet) ประมาณ ๑๐๐ ผล อัดแน่นประสานเข้าเป็นเนื้อเดียวกัน

✓ พันธุ์สับปะรด พันธุ์ที่ปลูกกันแพร่หลายในประเทศไทยขณะนี้มี ๓ พันธุ์ คือ

๑. พันธุ์อินทรีหรือเพชร เป็นพันธุ์พื้นเมือง ผลเล็กหนักประมาณ ๑-๑.๕ กิโลกรัม รูปร่างกลมป้อมหรือบางที่ยาว ผิวเปลือกแดงคล้ำ เนื้อสีทองหรือเหลืองจืด รสหวานน้ำ ใสกลางแข็งเหนียว มีหน่อตะเกียงและจุกตะเกียงมาก เป็นพันธุ์ที่ทนทาน

๒. พันธุ์ขาว หรือสิงคโปร์หรือควีน ลักษณะใบแข็ง ทนทาน ผลเล็กหนักประมาณ .๕-๑ กิโลกรัม ก้านผลยาว ผิวเปลือกมีสีเหลืองอ่อน บางที่มีสีเขียวแซม เนื้อมีสีเหลือง รสหวานอมเปรี้ยว เนื้อกรอบหยาบ เคี้ยวมาก ตาฉีก ใส (Core) เล็ก มีหน่อมาก ไม่ค่อยมีหน่อตะเกียงและจุกตะเกียง

๓. พันธุ์คตาเวีย (Smooth Cayenne) หรือพันธุ์กัลกัตตา ใบสีเขียว
 จืด ไม่มีหนาม หรือมีหนามเล็กน้อยที่ปลายใบ ผลใหญ่มาก บางผลหนักถึง ๕-๖ กิโลกรัม
 แต่โดยปกติจะมีน้ำหนักอยู่ระหว่าง ๒-๕ กิโลกรัม ก้านผลสั้น เปลือกเขียว เมื่อแก่จัด
 บางชนิดเปลือกจะเปลี่ยนเป็นสีเหลือง แต่บางชนิดเปลือกจะเปลี่ยนเป็นสีเขียวเข้ม คาคัน
 ใ้ใหญ่ เนื้อสีเหลืองละเอียด รสหวานน้ำ เป็นพันธุ์ที่เกษตรกรใช้ปลูกอยู่ทั่วไปในจังหวัด
 เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ หรือจังหวัดใกล้เคียง อาจมีหลายชื่อแล้วแต่ท้องถิ่น ปลูกจะ
 เรียกกัน แต่ชาวไร่เรียกพันธุ์นี้ว่าพันธุ์คาคำ ตาแดง สาเหตุที่เรียกพันธุ์คาคำ และตาแดง
 เนื่องจากสีของเปลือกเมื่อผลสุก พันธุ์คาคำ ผลจะยังคงเขียวอยู่เช่นเดิม ไม่เปลี่ยน-
 แปลง ส่วนพันธุ์ตาแดงสีของผลจะเปลี่ยนจากสีเขียวมาเป็นเหลืองปนแดง ส่วนลักษณะ
 อื่น ๆ ไม่มีความแตกต่างกัน เช่น ลักษณะใบ ต้น ความมากน้อยของหนามที่ใบ การ
 เจริญเติบโต ฯลฯ นอกจากสังเกตจากผลอย่างเขียว พันธุ์คตาเวียเป็นพันธุ์ที่มีคุณสมบัติ
 เหมาะสำหรับการผลิตสับปะรดกระป๋องมาก ถ้าผลไม่ใหญ่โตเกินไป

การขยายพันธุ์ สับปะรดขยายพันธุ์ได้หลายวิธี แม้ใช้เมล็ดก็อาจทำได้ แต่จะ
 ได้ผลกินเวลานาน จึงไม่เหมาะที่จะใช้เมล็ดขยายพันธุ์เมื่อปลูกในไร่ นอกจากเพื่อการ
 ผสมพันธุ์ใหม่ขึ้นเท่านั้น ฉะนั้นส่วนใหญ่จึงนิยมขยายพันธุ์โดยใช้ส่วนต่าง ๆ ของลำต้น ซึ่ง
 แต่ละส่วนมีชื่อเรียกแตกต่างกันไปดังนี้คือ

๑. หน่อ (Sucker) เกิดจากลำต้นทั้งส่วนใต้ดินและเหนือดิน สามารถ
 เจริญเติบโตได้โดยอิสระจากต้นเดิม ก็ต่อเมื่อรากแทงลงดินแล้ว หน่อใต้ดินส่วนมาก
 ชาวไร่มักจะปล่อยให้เจริญต่อไปแทนต้นต่อเดิมที่เก็บผลแล้ว ส่วนหน่อเหนือดินหรือหน่อข้าง
 ชาวไร่ก็จะหักไปปลูกเป็นหน่อพันธุ์ต่อไป การปลูกโดยใช้หน่อใช้เวลาประมาณ ๑๖-๑๘
 เดือน จึงจะให้ผลเก็บได้ แต่ถ้าใช้หวายหอกเร่งผลก็จะเก็บผลได้ประมาณ ๑๕-๑๖ เดือน

๒. ตะเกียง (Slip) คือส่วนที่งอกจากโคนผลและเจริญงอกงามขึ้น ตะเกียง
 จะไม่ออกผลขณะติดอยู่กับต้นเดิม เพราะเหตุที่ตะเกียงไม่โตพอที่จะแทงรากได้ การปลูก
 ด้วยตะเกียงใช้เวลาประมาณ ๑๘-๒๐ เดือน จึงจะให้ผลเก็บได้

๓. จุก (Crown) เป็นกลุ่มใบที่แทงออกมาอยู่บนยอดของผล ซึ่งส่วนนี้เราก็สามารถนำไปปลูกได้ แต่ให้ผลช้ากว่าหน่อประมาณ ๔-๖ เดือน

นอกจากนี้ยังมีตะเกียงที่จุก จะให้ผลหลังจากปลูกแล้วประมาณ ๑๘-๒๐ เดือน และลำต้นก็สามารถขยายพันธุ์ได้เช่นกัน โดยตัดเป็นแวน ๆ หนาประมาณ ๒ เซนติเมตร แล้วนำไปชำในที่ชื้น ๆ ตาจากชั้นของแวนจะเจริญขึ้นมาเป็นหน่อ และนำไปชำให้มีขนาดพอเหมาะจึงแยกไปปลูกต่อไป การใช้แวนของลำต้นใช้เวลา ๒ ปีขึ้นไป จึงจะให้ผล

แต่อย่างไรก็ตาม เกษตรกรมักจะนิยมใช้หน่อและตะเกียงสำหรับการขยายพันธุ์ ทั้งนี้ก็ด้วยเหตุผลที่ส่วนนี้ให้ผลเร็วกว่าการใช้จุก หรือส่วนอื่น ๆ ของสับปะรดประมาณ ๔-๖ เดือน และยังสามารถเร่งสับปะรดสกลีให้ออกผลก่อนกำหนดโดยใช้ปุ๋ยและสารเคมีแคลเซียมคาร์ไบด์หรือเอทิลีน (Ethylene) ซึ่งเป็น Ethylene ประเภทหนึ่ง ผสมกับน้ำและยูเรีย (Urea) โดยการฉีด (Spray) หรือหยอดที่ยอดสับปะรด ซึ่งจะหยอดหลังจากปลูกประมาณ ๒-๑๒ เดือน หลังจากหยอดแล้ว ๔๐ วัน สับปะรดจะออกดอกและ ๒ เดือนจะเก็บผลได้ ดังนั้น จึงเร่งเวลาให้สับปะรดสามารถเก็บผลได้ก่อนปกติประมาณ ๒ เดือน นอกจากนี้ การหยอดแก๊สจะช่วยทำให้ผลออกพร้อม ๆ กันได้ถึงร้อยละ ๙๐-๘๐ ของไร่ ซึ่งวิธีการหยอดแก๊สนั้นใช้กันอย่างแพร่หลายในไร่สับปะรดของโรงงาน เพราะสะดวกและประหยัดในการเก็บเกี่ยวสับปะรดหลาย ๆ ครั้ง ให้เหลือเพียงครั้งเดียว ทั้งยังสามารถปรับเวลาหรือเร่งให้ผลสับปะรดออกมาเร็วหรือช้าได้ตามที่ต้องการ

วิธีการเพาะปลูก

ในประเทศไทยสับปะรดอาจจะปลูกขึ้นได้ในที่ทุกแห่ง แม้ในดินที่ไม่คีนึก แต่ถึงกระนั้นก็เป็นพืชที่ต้องการดินโปร่งร่วนซุย มีการระบายน้ำดี ต้องการบำรุงและดูแลรักษา จึงจำเป็นต้องมีการเตรียมดิน การเตรียมหน่อพันธุ์ที่จะปลูก การบำรุงรักษา การกำจัดวัชพืชป้องกันโรคและศัตรูพืช ฯลฯ เพื่อให้สับปะรดที่ปลูกมีความสมบูรณ์เจริญงอกงามดี และให้ผลผลิตในอัตราสูง

การเตรียมดิน ในที่ปลูกเบิกป่าใหม่ ครั้งแรกต้องตัดต้นไม้เล็ก ๆ ลงเสียก่อน เพื่อความสะดวกในการโค่นต้นไม้ใหญ่ และรอให้ใบแห้งจึงเผา โดยปกติจะเริ่มโค่นตั้งแต่เดือนธันวาคม-กุมภาพันธ์ เมื่อเผาเศษไม้แล้วต้องขุดตอเล็ก ๆ ออกให้หมดแล้ว จึงไถเตรียมปลูกสับปะรดต่อไป อีกวิธีหนึ่งจะใช้รถแทรกเตอร์ไถต้นไม้ใหญ่เล็กออกให้หมดแล้วจึงทำการไถที่ดินให้ลึกประมาณ ๒๕-๓๐ เซนติเมตร แล้วจึงปรับหน้าดินให้สม่ำเสมอไม่ให้มีช่องน้ำขังอยู่ แต่ถ้าบริเวณนั้นมีลักษณะดินค่อนข้างเหนียวแล้ว ควรยกร่องปลูก เพื่อให้ระบายน้ำได้สะดวกเมื่อมีฝนตกชุก

การเตรียมหน่อและการปลูก ภายหลังจากที่เตรียมดินสำหรับการปลูกสับปะรดแล้ว ชาวไร่จะนำหน่อหรือจุกสับปะรดไปจุ่มน้ำยาฆ่าเชื้อราก่อน เพื่อป้องกันโรคโคนเน่า แล้วจึงนำไปฝังแช่ค้ำทิ้งไว้ ๕-๑๐ วัน เพื่อให้หน่อหรือจุกเหี่ยวเสียก่อน ซึ่งชาวไร่เห็นว่าหน่อจะเน่าตายน้อยกว่าปลูกด้วยหน่อสด และยังตั้งตัวได้เร็วกว่าด้วย การฝังหน่อก่อนปลูกนี้อาจมีผลทำให้เนื้อเยื่อแก่ขึ้นและเกิดตุ่มรากพร้อมที่จะเจริญออกมา และยังช่วยทำให้แผลแห้ง โอกาสที่จะเป็นโรคโคนเน่าได้น้อยกว่า และยังเป็นการเก็บหน่อที่ปลูกไม่ทันให้มีเวลาทะยอยนำไปปลูกได้โดยหน่อไม่เสียอีกด้วย เมื่อได้เตรียมหน่อเรียบร้อยแล้วชาวไร่จะลงมือปลูกทันทีโดยมีค่านึงถึงฤดูกาล เหมือนพืชอื่น ๆ จะปลูกกันตลอดทั้งปี แต่ส่วนมากจะปลูกในฤดูแล้งคือราวเดือนเมษายน ส่วนเดือนที่ฝนตกชุกมากชาวไร่ไม่นิยมปลูกเพราะจำนวนหน่อเน่าตายสูง ทั้งนี้เนื่องจากฝนตกจะชะเอาดินบริเวณรอบโคนต้น กระเด็นเข้าไปอุดยอกอ่อนที่จะงอกขึ้นใหม่หรือน้ำฝนอาจไปขังที่กาบใบอ่อนมากเกินไป ทำให้เน่าได้ หลังจากปลูกแล้ว จะไม่มีการรดน้ำเลย เพียงแค่ปล่อยทิ้งไว้อาศัยแต่น้ำค้างอย่างเพียงพอก็สามารถตั้งตัวได้ นอกจากนี้ชาวไร่ยังให้ความเห็นว่าสับปะรดเป็นพืชที่แทบจะไม่ต้องการน้ำเลยในระยะที่เริ่มปลูก แต่ถ้าที่คืนที่ปลูกสับปะรดมีน้ำขังหรือชุ่มชื้นอยู่ตลอดเวลา สับปะรดจะไม่เจริญงอกงาม หรืออาจเน่าตายทันที

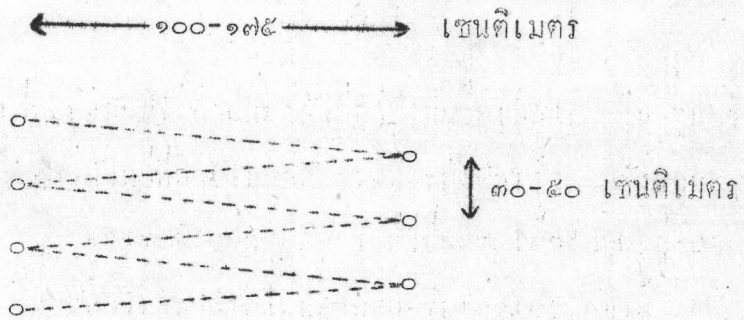
การปลูกสับปะรดชาวไร่บางรายจะดึงใบที่โคนหน่อออกเสียบ้าง เพื่อให้รากที่ขุดอยู่ในกาบใบยึกตัวออกเกาะดินได้รวดเร็วขึ้น หลังจากนั้นก็นำหน่อไปปักแล้วเอาดินกลบให้สูงประมาณ ๕-๗ นิ้ว แล้วแค่นาคของหน่อ ถ้าปลูกในฤดูฝนชาวไร่ปักหน่อให้

เอียงประมาณ ๔๕ องศา เพื่อป้องกันมิให้น้ำฝนมาซึ่งที่คาบไอบามากเกินไป ในฤดูแล้ง
ชาวไร่ถึงหน้าตรง เพื่อให้หน้าคางซึ่งอยู่ที่คาบไอบามาก หนองจะตั้งตัวเร็ว หลังจากปลูก
และกลบดินบริเวณโคนให้แน่น แต่ควรระวังอย่าให้ดินหรือสิ่งอื่น ๆ เข้าไปอุดอยู่ในยอด
ตรงที่จะแทงยอดอ่อนขึ้นมา ซึ่งจะทำให้สับปะรดไม่แทงยอดหรือเน่าเสียหายได้

วิธีการปลูกสับปะรดที่นิยมทำกันเมื่ออยู่ ๒ แบบ คือ

๑. การปลูกแบบแถวเดี่ยว วิธีปลูกแบบนี้ใช้ระยะปลูกระหว่างต้นห่างกัน

ประมาณ ๓๐-๕๐ เซนติเมตร ระยะระหว่างแถวห่างกันประมาณ ๑๐๐-๑๒๕ เซนติเมตร
ใน ๑ ไร่ จะปลูกสับปะรดได้ประมาณ ๒,๕๐๐-๔,๐๐๐ หน่อ การปลูกแบบนี้เป็นวิธีที่
เหมาะสำหรับปลูกเพื่อจำหน่ายผลสด เพราะได้ผลใหญ่ ราคาต่อผลสูง ให้น้ำอมมาก
และไวหน่อให้ออกผลสับแทนต้นแม่ได้หลายรุ่น แต่มีข้อเสียคือใช้ผลผลิตไร่ต่ำ เบื้อง
เนื่องที่ แรงงาน และค่าใช้จ่ายในการกำจัดวัชพืช การทรงตัวของลำต้นไม่สู้ดี

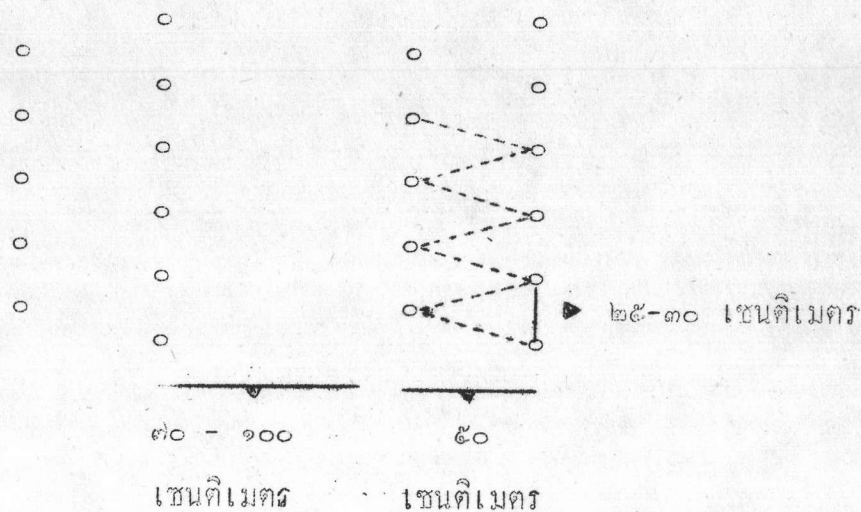

รูปที่ ๑ การวางระยะปลูกแถวเดี่ยว

๒. การปลูกแบบแถวคู่ ใช้ระยะปลูกระหว่างต้นห่างกัน ๓๐ เซนติเมตร

ระหว่างแถวห่างกัน ๕๐ เซนติเมตร สลับฟันปลา ระยะระหว่างแถวของคู่ ๓๐-๑๐๐
เซนติเมตรใน ๑ ไร่ จะปลูกได้ประมาณ ๒,๕๐๐-๔,๐๐๐ หน่อ บางแห่งอาจจะถึง
๑๐,๐๐๐ หน่อ ทั้งนี้แล้วแต่ความต้องการของโรงงานว่าจะต้องการผลขนาดใด การ
ปลูกแบบนี้เป็นวิธีที่เหมาะสมสำหรับปลูกเพื่อจำหน่ายให้แก่โรงงานอุตสาหกรรมสับปะรดกระป๋อง

เพราะให้ผลที่มีขนาดสม่ำเสมอตรงตามความต้องการของโรงงาน และให้ผลผลิตต่อไร่สูง
วิธีนี้ประหยัดค่าใช้จ่าย เนื้อที่ หนึ่งเวลาและหนึ่งค่าแรงงานในการกำจัดวัชพืชน้อยกว่า
การปลูกแบบแถวเดี่ยว การทรงตัวของลำต้นดี เพราะต้นสับปะรดจะเจริญเติบโตเบียด-
เสียดกันงอกขึ้นไว้มิให้ล้ม แต่อย่างไรก็ตาม วิธีนี้ต้องลงทุนต่อไร่สูงกว่าวิธีแรก กล่าวคือ
ค่าหน่อพันธุ์ ค่าปุ๋ย และค่ายาเร่งผล เป็นต้น

รูปที่ ๒ การวางระยะปลูกแถวคู่

การกำหนดระยะปลูกทั้งสองแบบนี้ มีข้อควรปฏิบัติที่เหมือนกันคือ ถ้าเป็นพื้นที่
คินดี ก็เว้นระยะปลูกให้ลดลงไว้ แต่ถ้าเป็นดินค่อนข้างเลวก็ควรใช้ปุ๋ยบำรุงดินให้มาก
ขึ้น โดยเว้นระยะปลูกให้ห่างไว้

การบำรุงรักษา การบำรุงรักษาสับปะรดของชาวไร่นั้นมีการบำรุงรักษาแตกต่าง
กันออกไป ซึ่งพอจะแยกรายละเอียดได้ดังนี้

๑. การให้น้ำ สับปะรดตั้งแต่ปลูกจนเก็บผลได้ไม่มีการรดน้ำ เพียงอาศัย
น้ำฝน และน้ำค้างก็สามารถเจริญเติบโตได้ ทั้งนี้เพราะสับปะรดมีความสามารถในการ
สงวนน้ำไว้ในลำต้นและใบได้ดีกว่าพืชอื่น เนื่องจากผิวก้านบนของใบมีไขเคลือบอยู่ปากใบ
ซึ่งจะเป็นส่วนคายน้ำก็อยู่ด้านล่าง ทำให้การคายน้ำหรือการปล่อยให้ความชื้นระเหยออก
ไปมีน้อยมาก

๒. การใช้ปุ๋ย ไม่อาจที่จะระบุให้แน่ชัดลงไปได้ว่าจะต้องใส่เท่าไรจึงจะเป็น การเหมาะสมและให้ผลดี เพราะสภาพของดินแต่ละแห่งแตกต่างกัน ธาตุอาหารในดินก็มี มากน้อยต่างกัน ดังนั้นจำนวนปุ๋ยที่จะใช้จึงแตกต่างกันไปด้วย โดยทั่วไปการใช้ปุ๋ยอาจจะ แบ่งออกไปได้ราว ๒-๖ ครั้ง นับแต่ปลูกจนเก็บผล โดยมากมักใช้เป็นปุ๋ยแต่งหน้า การ ใช้ปุ๋ยครั้งแรกจะใช้เมื่อสับปะรดอายุได้ ๓ เดือน ต่อจากนั้นอีก ๒-๓ เดือน จึงใช้อีกครั้ง เว้นระยะเช่นนี้เรื่อยไป หรือจะใช้ปีละ ๒ ครั้งก็ได้ตามความต้องการ การใช้ปุ๋ยจึงไม่ ควรใช้เมื่อใกล้เวลาจะออกผล เพราะจะไม่เกิดผลอะไรมากนัก

ปุ๋ยที่สำคัญสำหรับสับปะรดก็คือ ธาตุไนโตรเจน และโปแตสเซียม ปุ๋ยไนโตรเจน โดยมากมักใช้แอมโมเนียมซัลเฟตมากกว่าจะใช้โซเดียมไนเตรท เพราะโซเดียมไนเตรท เมื่อละลายน้ำแล้ว น้ำจะเหลือค้างทิ้งไว้ในดิน ซึ่งสับปะรดชอบดินค่อนข้างเป็นกรด ส่วน ธาตุโปแตสเซียม สับปะรดต้องการมาก ดังนั้น ปุ๋ยสับปะรดที่ใช้กันทั่วไปมักจะมีไนโตรเจน และโปแตสเซียมสูง การใช้ปุ๋ยส่วนมากใช้หยอดรอบ ๆ โคนต้น ใช้ประมาณ ๓๕ กิโลกรัม ต่อสับปะรด ๑,๐๐๐ ต้นต่อครั้ง ซึ่งอาจจะใช้ปีละ ๓ ครั้ง โดยครั้งแรกใส่รองกันหลุม ก่อนปลูก ครั้งที่ ๒ ใส่รอบ ๆ โคนต้นเมื่ออายุได้ ๓ เดือน ครั้งที่ ๓ ใส่รอบ ๆ โคนต้น หลังจากใส่ครั้งที่ ๒ แล้ว ๓ เดือน

ธาตุอื่น ๆ นอกจากนี้ที่จำเป็นสำหรับสับปะรดก็มีเหล็ก ทองแดง สังกะสี โบรอน และแมงกานีส ซึ่งสับปะรดต้องการเพียงเล็กน้อยเท่านั้น แต่ก็เป็นที่จำเป็น ต่อการปลูกสับปะรด ซึ่งจะขาดไม่ได้ สำหรับดินที่เป็นทรายซึ่งธาตุอาหารต่าง ๆ จะ ละลายน้ำซึมลงไปในดินได้เร็ว การใช้ปุ๋ยพวกอินทรีย์วัตถุจะช่วยให้ดินจุ่มน้ำได้ดีขึ้น และ ช่วยให้ธาตุอาหารซึมสู่รากลงไปดินได้ช้าลง จะช่วยในการปลูกสับปะรดได้มาก

นอกจากการใช้ปุ๋ยแล้วชาวไร่ยังใช้ยาเร่งผลหรือบังคับให้สับปะรดออกผลใน เวลาที่ต้องการ เพื่อให้สับปะรดออกผลทยอยกันตลอดปี ซึ่งถ้าปล่อยให้สับปะรดออก คอกตามธรรมชาติแล้ว จะออกผลไม่สม่ำเสมอ บางฤดูจะมีสับปะรดมาก ทำให้ราคาถูก ในมีหนึ่ง ๆ สับปะรดจะให้ผลมากอยู่ ๒ ครั้ง คือ ครั้งแรกจะออกคอกประมาณเดือน ธันวาคม-กุมภาพันธ์ และจะเก็บผลได้ในเดือนเมษายน-มิถุนายน ส่วนครั้งที่สองจะออก คอกประมาณเดือนมิถุนายน-สิงหาคม และจะเก็บผลได้ในเดือนตุลาคม-ธันวาคม

การใช้ยาเร่งผลหรือบังคับให้ออกผลนี้ ในสมัยก่อนชาวไร่ใช้แคลเซียมคาร์ไบด์ หรือที่ชาวไร่เรียกว่าถ่านแก๊ส หยอดลงไปที่ยอดของสับปะรด แต่ปัจจุบันชาวไร่หันมานิยม ใช้ฮอร์โมนผสมกับปุ๋ยยูเรียหยอดแทน เนื่องจากได้ผลดีกว่า ส่วนฤดูกาลหรือเดือนที่ใส่ยา เร่งผลนั้น ชาวไร่จะเลือกฤดูกาลไม่ให้สับปะรดที่ใส่ยาเร่งผลออกผลตรงกับฤดูกาลปกติ การใช้ยาเร่งผลจึงนิยมใส่ในเดือนมีนาคม-เมษายน หรือในเดือนสิงหาคม-กันยายน เป็นต้น หลังจากใส่ยาเร่งผลแล้วประมาณ ๔๐-๔๕ วัน สับปะรดจะออกดอก จากนั้นอีก ๔-๕ เดือน ผลจะแก่ตัดได้

๓. การกำจัดวัชพืช สับปะรดเป็นพืชที่มีรากสั้น จะปล่อยให้ในไร่มีวัชพืช ไม่ได้ เพราะวัชพืชจะแย่งน้ำและอาหารจากสับปะรด ทำให้มีใบสีแสด ต้นแคระแกรน ไม่เจริญเติบโตเท่าที่ควร ให้ผลผลิตต่ำ ดังนั้นในฤดูเพาะปลูกหนึ่ง ๆ ชาวไร่จะกำจัด วัชพืชประมาณ ๒-๑๐ ครั้ง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่ามีวัชพืชมากน้อยเพียงใด โดยทั่วไปการ กำจัดวัชพืช ชาวไร่จะใช้กัน ๒ วิธี คือใช้ยากำจัด และใช้แรงงาน ซึ่งชาวไร่ให้ ความเห็นว่าการใช้ยาฆ่าหญ้าและยาคุมมิให้หญ้าเกิดก่อนการเพาะปลูกสับปะรด จะทำให้ การใช้แรงงานในการกำจัดวัชพืชน้อยลง จึงเป็นการสะดวกและประหยัดเวลาให้กับ ชาวไร่ เนื่องจากการคายหญ้าหลังจากการปลูกสับปะรดทำได้ลำบาก และยังจะทำให้ กระทบกระเทือนต่อรากและต้นสับปะรดอีกด้วย จึงทำให้ชาวไร่นิยมใช้ยากำจัดวัชพืช อย่างไรก็ตาม การใช้แรงงานในการกำจัดวัชพืชก็มีความจำเป็นเช่นกัน เมื่อได้ปลูก สับปะรดไปแล้ว

๔. การหักหน่อ เมื่อสับปะรดให้ผลแล้วจะมีหน่อแซมขึ้นมา ๒-๔ หน่อ ชาวไร่ จะหักหน่อข้างไปปลูกใหม่ หรือนำไปขาย ส่วนหน่อกินจะเหลือไว้ประมาณ ๑-๒ หน่อ เพื่อให้ออกผลแทนต้นแม่ต่อไป ถ้ามีหน่อกินมากเกินไป ชาวไร่จะเลือกหักหน่อที่อ่อนแอ และหน่อที่อยู่บน ๆ ออก จะเหลือเฉพาะหน่อกินที่อยู่ลึกและแข็งแรงไว้ให้ออกผลในคราว ต่อไป.

โรคและแมลงศัตรู สับปะรดเป็นพืชที่ไม่ค่อยจะมีศัตรูและโรครบกวนเหมือนพืช อื่น ๆ นอกจากโรคโคนเน่า หรือยอดเน่า อันเนื่องมาจากพื้นที่แฉะเกินไป บริเวณที่ ปลูกไม่มีทางระบายน้ำออกได้ หรือในแหล่งที่ปลูกสับปะรดซ้ำที่นาน ๆ หรือในที่ดินที่มีความ

ชั้นสูง ๆ โรคนี้จะทำอันตรายทั้งสัปดาห์ที่เริ่มปลูกใหม่ ๆ จนถึงสัปดาห์ที่ให้น้ำแล้ว เมื่อเกิดโรคขึ้นกับ สัปดาห์ต้นโตก็ไม่สามารถปลูกซ่อมต้นใหม่ในที่เดิมได้ เพราะสัปดาห์ที่ปลูกที่ปลูกซ่อมใหม่จะติดโรคด้วย

โรคที่มักจะพบเสมอในระยะที่ฝนตกชุกหรือในไร่ที่ให้น้ำขังแฉะ ก็คือโรคไส้เน่า ซึ่งเกิดจาก เชื้อราชนิดหนึ่ง อาการเริ่มเป็นใบจะเหลือง ปลายใบไหม้เป็นสีน้ำตาล เมื่อลมโบกแรง ๆ ขึ้นมา ใบจะหลุดติดมือออกมาโดยง่าย โคนใบที่ถึงขึ้นมาจะเป็นรอยสีน้ำตาลไหม้และมีรอยข้ำ เมื่อเป็นมาก ๆ จะทำให้ลำต้นนี้เน่า โคนเน่า ต้นเหี่ยวตาย

วิธีการป้องกันโรคนี้ก็คือ ให้น้ำรดต้นที่เป็นโรคเผาไรทำลายเสีย และทำทางระบายน้ำอย่าให้มีน้ำขังแฉะ ในที่ ๆ เคยเป็นโรคนี้มาแล้ว หรือถ้าจะปลูกสัปดาห์อีกก็จะต้องใช้พันธุ์สัปดาห์จุ่มลงในน้ำยาบอโคมิคเจอร์อย่างข้น หรือใช้ยาปฏิชีวนะ หรือ คอบเปอร์คูริค หรือโคโรลาแทนอย่างใดอย่างหนึ่ง

นอกจากนี้ยังพบสัปดาห์ที่มีเนื้อกระด้างหรือเป็นแกนและสัปดาห์งามเกินไป ต้นใหญ่มีแต่ใบไม่ไห้ผล และที่ชอกชอกผิดปกติ เป็นต้น แต่โรคที่เกิดขึ้นทั้งหมดนี้ก็ยังมีเพียงจำนวนน้อย

สำหรับแมลงศัตรูของสัปดาห์ที่สำคัญนั้นก็คือ เพลี้ยแป้ง ซึ่งจะทำให้เกิดอาการใบเหี่ยว แมลงชนิดนี้ส่วนมากจะพบเกาะอยู่ตามกาบทั้งบนและใต้ใบ จะเห็นคล้ายกับเป็นแป้งสีขาว ๆ ติดอยู่ กินอาหารโดยดูดน้ำเลี้ยงจากใบสัปดาห์ ในขณะที่เดียวกันก็จะถ่ายสารประกอบที่เป็นพิษชนิดหนึ่งเข้าไปในใบ ทำให้สัปดาห์เป็นจุดสีเขี้ยว ๆ เหลือง ๆ และมีน้ำตาลปนแดง ถ้าเป็นมาก ๆ ก็ทำให้ปลายใบไหม้ ใบเหี่ยว ต้นแห้งตายไป บางทีอาจพบเพลี้ยชนิดนี้เกาะดูดกินอยู่ที่โคนต้นใต้ดินแฉะที่ราก ทำให้ใบเหลืองหมดทั้งต้น ต้นไม่เจริญเติบโต และต้นแห้งตายในที่สุด

วิธีป้องกันกำจัดแมลงชนิดนี้ก็คือ ใช้ยามาธาโซดอค ซึ่งเป็นยาฆ่าแมลงที่ใช้กำจัดแมลงชนิดนี้ได้ผลดี และพันธุ์ที่จะนำมาปลูกใหม่ก็จะต้องนำมาจุ่มน้ำยาฆ่าด้วย เพื่อกำจัดเพลี้ยแป้งที่อาจติดมาได้ ทั้งยังเป็นกาป้องกันมิให้เพลี้ยแป้งไประบาดในไร่

ระยะเวลาที่ให้ผลและการเก็บเกี่ยว สับปะรดแปลงหนึ่ง ๆ ที่ปลูกพร้อมกัน การเจริญเติบโตและให้ผลจะไม่พร้อมกัน ระยะเวลาตั้งแต่ปลูกจนเก็บผลได้กินเวลา ประมาณ ๑๕-๒๐ เดือน ซึ่งระยะเวลาในการให้ผลช้าหรือเร็วขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ คือ ประการแรกหน่อที่นำมาปลูก ถ้าแก่เกินไปหรือแคระแกรนจะให้ผลเร็ว แต่มีผลเล็ก ประการที่สองความอุดมสมบูรณ์ของดิน ถ้าดินมีความอุดมสมบูรณ์จะให้ผลช้าแต่ผลจะใหญ่ ประการที่สามฤดูกาลก็มีส่วนช่วยให้สับปะรดออกผล กล่าวคือ ในปีใดที่มีฤดูหนาวนาน ๆ หรือหนาวเย็นมากจะทำให้สับปะรดที่ปลูกอยู่หยุดการเจริญเติบโต และเริ่มสร้างดอก ประการที่สี่ การให้ยาเร่งผลบังคับให้ออกผล ซึ่งจะทำให้สับปะรดหยุดการเจริญเติบโต และเริ่มสร้างดอก

ดังที่กล่าวมาแล้วสับปะรดจะทยอยกันออกผล ดังนั้น การเก็บผลสับปะรดในไร่หนึ่ง ๆ จึงต้องเก็บหลายครั้ง ซึ่งต้องใช้เวลาประมาณ ๑-๒ เดือน จึงเก็บหมดไร่ โดยชาวไร่จะเดินไปตามแถวที่ปลูกและเด็ดกตักเฉพาะสับปะรดที่เริ่มจะสุก โดยสังเกตที่ตาใกล้กันของผลทั้ง ๓ แถว ถ้าเห็นว่าตาขยายเปิดออก ขอบตาบาน ผิวบริเวณตาทั้ง ๓ แถวนั้นเปลี่ยนเป็นสีเหลือง เข้มหรือเขียวอมเหลือง ใบของจุกที่อยู่บนผลกางแผ่ขยายออก ก็แสดงว่าผลสับปะรดแก่กตักได้แล้ว ชาวไร่จะใช้มีดตัดก้านผล จากนั้นก็เก็บรวบรวมเพื่อจำหน่ายต่อไป

เนื้อที่เพาะปลูกและการผลิตสับปะรดของไทย

เนื้อที่เพาะปลูกและผลผลิตสับปะรดของไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี ในระยะตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๕-๒๕๒๑ (ยกเว้น พ.ศ. ๒๕๒๐) จากสถิติกรมส่งเสริมการเกษตร ประเทศไทยมีเนื้อที่เพาะปลูกสับปะรดเฉลี่ยปีละ ๔๒๘,๓๓๐ ไร่ ผลผลิตเฉลี่ยปีละ ๑,๕๔๒,๕๗๐ เมตริกตัน และจังหวัดที่มีเนื้อที่เพาะปลูกมากที่สุด ได้แก่ ประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งมีเนื้อที่เพาะปลูกคิดเป็นร้อยละ ๓๘.๓ ของปริมาณเนื้อที่เพาะปลูกทั้งหมด เขตท้องที่ที่ปลูกกันมากได้แก่ อำเภอปรางบุรี อำเภอกุยบุรี และอำเภอเมือง

สาเหตุที่มีการขยายเนื้อที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้นมาก เนื่องจากมีปัจจัยหลายประการสนับสนุนกล่าวคือ ประการแรก โดยเหตุที่ชาวไร่อาศัยประสพปัญหาโรคตามผลผลิตตกต่ำใน

ระยะ ๒-๓ ปีที่ผ่านมา ทำให้ชาวไร่หันมาปลูกสับปะรดเพิ่มขึ้น ประการที่สอง การปลูกสับปะรดให้ผลตอบแทนที่สูงพอสมควร คือ ค่าใช้จ่ายในการเพาะปลูกเฉลี่ยต่อไร่ประมาณ ๗,๕๘๘ บาท ได้ผลผลิตคิดเป็นมูลค่าประมาณ ๑๑,๕๐๐ บาท ดังนั้น จะได้รับกำไรขั้นต้น ไร่ละประมาณ ๔,๓๑๒ บาท และประการที่สาม แหล่งสินเชื่อสำคัญบางแห่งให้การสนับสนุนการปลูกสับปะรดแทนอ้อย

ตารางที่ ๑ เนื้อที่เพาะปลูกและผลผลิตสับปะรดของไทย

เนื้อที่เพาะปลูก : ไร่

ผลผลิต : เมตริกตัน

ปี	เนื้อที่เพาะปลูก สับปะรด (ไร่)	ร้อยละของการ เปลี่ยนแปลง ของเนื้อที่	ผลผลิต (ตัน)	ร้อยละของการ เปลี่ยนแปลง ของผลผลิต	เฉลี่ยผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
๒๕๑๕	๓๐๘,๖๙๘	-	๕๗๒,๐๓๕	-	๑.๘๕
๒๕๑๖	๓๒๘,๘๓๘	๗	๘๕๘,๔๘๓	๕๐	๒.๖๑
๒๕๑๗	๓๗๓,๑๐๖	๑๓	๑,๑๑๒,๕๘๓	๒๘	๒.๙๘
๒๕๑๘	๔๐๒,๘๓๓	๗	๑,๓๕๘,๒๐๘	๒๑	๓.๓๖
๒๕๑๙	๔๘๘,๖๙๘	๒๐	๒,๒๔๕,๒๑๒	๖๖	๔.๖๓
๒๕๒๐	๕๕๑,๐๗๐	๑๔	๒,๑๔๑,๓๕๗	-๕	๓.๘๘

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ในต้นปี พ.ศ. ๒๕๒๒ ได้มีการคาดคะเนกันว่าในระยะเดือนเมษายน-พฤษภาคมของปีนี้ ชาวไร่จะผลิตสับปะรดได้ประมาณถึงวันละ ๕,๐๐๐ เมตริกตัน ซึ่งในจำนวนนี้

จากรายงานผลการศึกษาริวิจัย เรื่อง การส่งสับปะรดสด และสับปะรดกระป๋องออกไปจำหน่ายยังประเทศญี่ปุ่น กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์, มีนาคม ๒๕๒๑.

✓ ตารางที่ ๒ เนื้อที่เพาะปลูกและผลผลิตส้มประภททั้งหมด ประจำปี พ.ศ. ๒๕๒๑/๒๒

ภาค/จังหวัด	เนื้อที่ปลูก (ไร่)	เสียหาย (ไร่)	เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิตทั้งหมด (กิโลกรัม)	ผลผลิตเฉลี่ย (กิโลกรัม/ไร่)
ภาคเหนือ (รวม)	๓๖,๔๓๕	๑๑๗	๓๖,๓๒๒	๕๕,๕๖๖,๓๑๕	๒,๖๓๑
กำแพงเพชร	๑๕,๒๕๐	-	๑๕,๒๕๐	๓๔,๑๒๕,๐๐๐	๒,๕๐๐
ลำปาง	๑๑,๗๕๐	๕๐	๑๑,๗๐๐	๕๕,๕๐๕,๐๐๐	๓,๗๖๗
เชียงใหม่	๒,๑๑๒	-	๒,๑๑๒	๓,๓๗๕,๒๐๐	๑,๖๐๐
อื่น ๆ	๑,๒๓๔	-	๑,๒๓๔	๑,๒๒๑,๖๖๐	๙๙๐
๑	๖,๐๕๓	๗๗	๕,๙๗๖	๘,๓๓๑,๘๕๕	๑,๔๙๔
ภาคตะวันออกเฉียง- เหนือ (รวม)	๑๖,๒๙๕	๕๖๘	๑๕,๗๒๗	๓๐,๕๐๕,๓๓๖	๑,๙๓๗
ภาคกลาง (รวม)	๑๒๐	-	๑๒๐	๒๑๖,๕๐๐	๑,๘๐๓
ภาคตะวันออก (รวม)	๑๖๕,๖๑๕	๑๕๖	๑๖๕,๔๖๙	๕๒๕,๘๓๖,๐๒๒	๕,๕๘๕
ชลบุรี	๑๒๔,๖๗๔	๑๕๖	๑๒๔,๕๑๘	๓๒๗,๑๑๘,๕๙๒	๕,๘๓๕
ระยอง	๑๕,๑๒๒	-	๑๕,๑๒๒	๑๕๓,๖๕๕,๐๐๐	๙,๕๐๐
ฉะเชิงเทรา	๗,๕๗๗	-	๗,๕๗๗	๑๗,๐๕๘,๒๕๐	๒,๒๕๐
จันทบุรี	๖,๙๖๐	-	๖,๙๖๐	๑๓,๙๒๐,๐๐๐	๒,๐๐๐
อื่น ๆ	๑๑,๒๘๒	-	๑๑,๒๘๒	๒๓,๐๘๕,๑๘๐	๒,๐๔๗
ภาคตะวันตก (รวม)	๓๔๒,๘๘๖	๑๓,๕๗๐	๓๒๙,๓๑๖	๑,๘๓๕,๕๗๑,๖๗๖	๕,๕๘๖
ประจวบคีรีขันธ์	๒๕๘,๒๙๕	๑๓,๕๕๕	๒๔๔,๗๔๐	๑,๕๒๐,๐๗๒,๐๐๐	๕,๘๐๐
เพชรบุรี	๖๘,๐๑๔	-	๖๘,๐๑๔	๓๘๐,๑๓๐,๒๔๖	๕,๕๘๕
ราชบุรี	๘,๓๓๖	-	๘,๓๓๖	๒๕,๑๑๑,๓๖๐	๓,๐๑๖
กาญจนบุรี	๗,๐๓๓	๑๕	๗,๐๑๘	๑๕,๐๓๖,๐๐๐	๒,๐๐๐
อื่น ๆ	๘๐๘	-	๘๐๘	๑,๖๒๒,๐๗๐	๒,๐๐๘
ภาคใต้ (รวม)	๕๖,๕๐๗	๒	๕๖,๕๐๕	๒๒๓,๒๙๔,๐๑๕	๓,๙๖๖
พัทลุง	๑๗,๓๑๒	-	๑๗,๓๑๒	๕๓,๒๘๐,๐๐๐	๓,๐๗๖
นราธิวาส	๑๕,๒๘๔	-	๑๕,๒๘๔	๒๓,๗๙๗,๑๕๕	๑,๖๖๖
พังงา	๑๓,๓๓๒	-	๑๓,๓๓๒	๕๕,๕๙๕,๐๐๐	๓,๙๕๐
สุราษฎร์ธานี	๑๓,๑๕๑	-	๑๓,๑๕๑	๒๗,๘๕๕,๕๒๐	๒,๑๒๐
อื่น ๆ	๓๘,๓๓๘	๒	๓๘,๓๓๖	๗๘,๓๖๒,๕๕๕	๒,๐๔๕
รวมทั้งประเทศ	๖๕๗,๗๖๖	๑๕,๒๐๓	๖๔๒,๕๖๓	๓,๑๑๕,๓๕๓,๗๖๘	๔,๘๓๕

ที่มา: กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ประมาณว่าจะใช้ในการผลิตสับปรดกระป๋องและบริโกลเป็นสับปรดสด ประมาณวันละ ๒,๐๐๐ เมตริกตัน อีก ๓,๐๐๐ เมตริกตัน จะเป็นสับปรดที่เกิดความต้องการของตลาด ประกอบกับภาวะสับปรดกระป๋องในขณะนั้นกำลังค้างสต็อก เนื่องจากถูกตัดราคา ทางราชการและโรงงานผู้ผลิตสับปรดกระป๋อง ได้ปรึกษาหารือร่วมกัน เพื่อช่วยเหลือชาวไร่ สับปรด โดยคณะรัฐมนตรีมีมติให้โรงงานซื้อสับปรดส่วนที่เกิดความต้องการในราคา กิโลกรัมละ ๔๐ สตางค์ และฝ่ายโรงงานสับปรดกระป๋องได้เสนอให้กระทรวงพาณิชย์ ตั้งเป็นกองทุนช่วยเหลือขึ้น โดยเรียกเก็บค่าธรรมเนียมส่งออกสับปรดกระป๋องที่บดละ ๒ บาท เพื่อนำเงินไปซื้อสับปรดส่วนที่เหลือจากชาวไร่ในราคา กิโลกรัมละ ๔๐ สตางค์ ในระหว่างเดือนเมษายน-พฤษภาคมของปีนี้ เพื่อเป็นการแก้ไขเหตุการณ์เฉพาะหน้า

แต่อย่างไรก็ดี มาตรการดังกล่าวก็มีได้ถูกนำมาใช้ เพราะเหตุว่าเกิดภาวะแห้งแล้งขึ้น จึงทำให้ผลผลิตสับปรดที่คาดว่าจะผลิตได้ถึงวันละ ๕,๐๐๐ เมตริกตัน ลดลงเหลือประมาณวันละ ๓,๐๐๐ เมตริกตัน และราคาสับปรดก็มีได้ลดต่ำลงตามที่คาดกันไว้ สับปรดสดที่ชาวไร่ขายให้กับโรงงานในเดือนเมษายนและพฤษภาคมนี้ ราคา กิโลกรัมละ ๑ บาท และ ๑.๑๘ บาท ตามลำดับ และในเดือนกรกฎาคม จากสถิติของสมาคมผู้ผลิตอาหารสำเร็จรูป ทางโรงงานรับซื้อสับปรดจากชาวไร่ในราคา กิโลกรัมละ ๑.๓๐ บาท

✓ แหล่งปลูกสับปรดที่สำคัญ ๆ อาจแบ่งออกได้เป็น ๔ แหล่ง ดังนี้

ก. ภาคเหนือ จังหวัดที่ปลูกสับปรดกันมากก็คือ กำแพงเพชร มีประมาณ ๑๕,๒๕๐ ไร่ ในปี พ.ศ. ๒๕๒๑/๒๒ หรือ ประมาณร้อยละ ๔๑.๘๕ ของเนื้อที่เพาะปลูกทางภาคเหนือ และลำปางมีประมาณ ๑๑,๗๕๐ ไร่ หรือประมาณร้อยละ ๓๒.๓๖ ตามลำดับ นอกจากนี้ได้มีการปลูกในจังหวัดเชียงใหม่และเชียงราย

ข. ภาคตะวันออก จังหวัดที่ปลูกกันมากในภาคนี้ก็คือ ชลบุรี มีประมาณ ๑๒๔,๖๗๔ ไร่ หรือประมาณร้อยละ ๗๕.๒๘ ของเนื้อที่เพาะปลูกทางภาคตะวันออก นอกจากนี้ก็มีการปลูกในจังหวัดระยอง ฉะเชิงเทรา และจันทบุรี

ค. ภาคตะวันตก นับว่าเป็นภาคที่ปลูกกันมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับภาคอื่น ๆ จังหวัดที่ปลูกสับปรดกันมากก็ได้แก่ ประจวบคีรีขันธ์ มีประมาณ ๒๕๘,๒๕๕ ไร่

หรือประมาณร้อยละ ๓๕.๓๓ ของเนื้อที่เพาะปลูกในภาคนี้ นอกจากนี้ก็มีการปลูกในจังหวัด เพชรบุรี ราชบุรี และกาญจนบุรี

๖. ภาคใต้ จังหวัดที่ปลูกกันมากที่สุดได้แก่ นราธิวาส สุราษฎร์ธานี พังงา และพัทลุง

สำหรับจังหวัดที่มีเนื้อที่เพาะปลูกสูงสุดในปี พ.ศ. ๒๕๒๑/๒๒ ใน ๔ แห่งนี้คือ ประจวบคีรีขันธ์ มีประมาณ ๒๕๘,๒๕๕ ไร่ รองลงไปได้แก่ ชลบุรี ๑๒๘,๖๗๔ ไร่ เพชรบุรี ๒๘,๐๑๔ ไร่ หรือมีอัตราส่วนร้อยละ ๓๘.๒๗, ๑๘.๕๕ และ ๑๐.๓๔ ตามลำดับ

ผลผลิต ผลผลิตสับปะรดทั่วประเทศในระยะตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๖ - ๒๕๒๒ เป็นต้นมา (ยกเว้นปี พ.ศ. ๒๕๒๐) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี โดยเฉพาะปี พ.ศ. ๒๕๒๑/๒๒ จังหวัดที่ให้ผลผลิตสูงสุดได้แก่ ประจวบคีรีขันธ์ ผลิตได้ ๑,๔๒๐,๐๗๒,๐๐๐ กิโลกรัม หรือ ๑.๔๒ ล้านเมตริกตัน รองลงไปได้แก่ ชลบุรี ผลิตได้ ๗๒๗,๑๑๘,๕๕๒ กิโลกรัม หรือ ๐.๗๒๗ ล้านเมตริกตัน และเพชรบุรี ผลิตได้ ๓๘๐,๑๓๐,๒๔๖ กิโลกรัม หรือ ๐.๓๘๐ ล้านเมตริกตัน ผลผลิตมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นในจังหวัด ชลบุรีและเพชรบุรี ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากเนื้อที่เพาะปลูกได้เพิ่มขึ้นกับชาวไร่ได้มีการปรับปรุงวิธีการปลูกที่ได้ผลผลิตมากขึ้น ตามคำแนะนำของโรงงานและของราชการ

ผลผลิตต่อไร่ ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ของสับปะรดตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๖ - ๒๕๒๒ (ยกเว้นปี พ.ศ. ๒๕๒๐) เป็นต้นมา มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นจาก ๓.๘๘ เมตริกตันต่อไร่ ในปี พ.ศ. ๒๕๒๐ เป็น ๔.๘๔ เมตริกตันต่อไร่ในปี พ.ศ. ๒๕๒๑/๒๒ ผลผลิตสับปะรดในแต่ละภาคแต่ละจังหวัด มีความแตกต่างกันมาก เนื่องจากการผลิตที่มีลักษณะแตกต่างกัน สำหรับในจังหวัดซึ่งเป็นแหล่งการผลิตที่สำคัญได้แก่ ประจวบคีรีขันธ์ ชลบุรี เพชรบุรี ระยอง และลำปาง ผลผลิตต่อไร่เท่ากับ ๕,๘๐๐, ๕,๘๓๘, ๕,๕๘๘, ๘,๕๐๐ และ ๓,๗๕๘ กิโลกรัม ตามลำดับ

เขตการผลิต

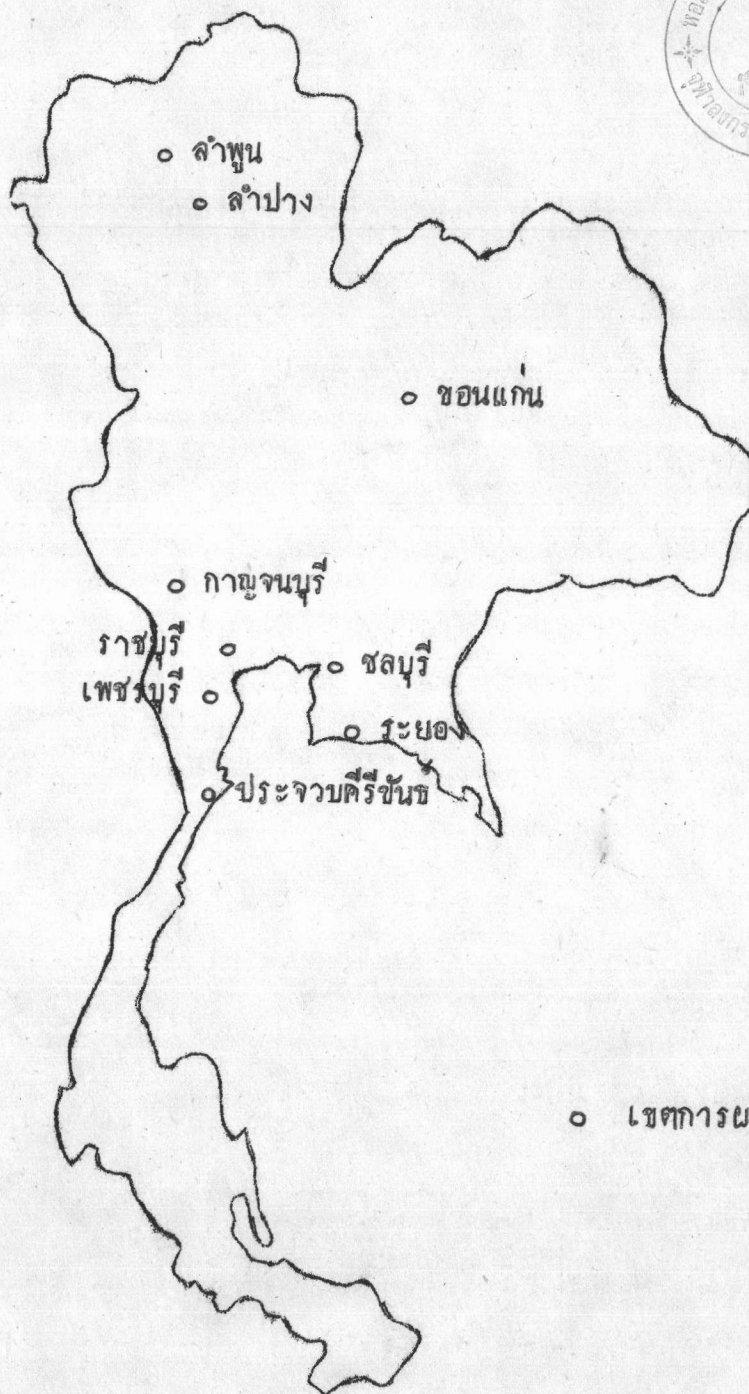
จากการประชุมคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ตามพระราชบัญญัติเศรษฐกิจการเกษตร พ.ศ. ๒๕๒๒ ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๒๒

ได้พิจารณาเกี่ยวกับการกำหนดเขตการผลิตพืชสำคัญทางเศรษฐกิจ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด และรักษาระดับราคาให้อยู่ในระดับที่เป็นธรรมสำหรับพืชผลรวม ๔ ชนิด คือ มันสำปะหลัง อ้อย มันประดก และปอ ซึ่งที่ประชุมมีมติยอมรับในหลักการกำหนดเขตการผลิตของพืชผลดังกล่าวขึ้น ด้วยการวางมาตรการดำเนินการในการควบคุมการผลิตมันประดกให้เหมาะสม กล่าวคือ ใ้มีการพิจารณากำหนดเขตการเพาะปลูกโดยคำนึงถึงแหล่งที่ตั้งของโรงงาน แหล่งเพาะปลูกมันประดกในปัจจุบัน ตลอดจนความอุดมสมบูรณ์ของดิน และเห็นว่าจังหวัดที่สมควรกำหนดเป็นเขตการผลิตมันประดกส่งโรงงาน คือ ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี ราชบุรี กาญจนบุรี ชลบุรี ระยอง ชอนแก่น ลำปาง และลำพูน ซึ่งในทางปฏิบัติจะเป็นไปได้เพียงใดนั้น ก็ขึ้นอยู่กับความช่วยเหลือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องที่จะส่งเสริมทางด้านการเงิน และเทคนิคต่าง ๆ เกี่ยวกับการเพาะปลูกมันประดกให้มีปริมาณและคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของโรงงานกล่าวคือ ไม่หวานจัดหรือไม่สุกจนเกินไป ขนาดผลมีเส้นผ่าศูนย์กลางไม่เกิน ๕ นิ้ว และแกนคัตไม่โตเกินไป รวมทั้งจะต้องมีการกำหนดในเรื่องราคาที่เป็นธรรมเอาไว้ด้วย

ต้นทุนการปลูกมันประดก

ต้นทุนการปลูกมันประดกของชาวไร่จะมีความแตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความอุดมสมบูรณ์ของดิน จำนวนหน่อที่ใช้ปลูกต่อไร่ วิธีการปลูก ฯลฯ เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามก็อาจจะประเมินต้นทุนค่าใช้จ่ายในการปลูกมันประดกต่อไร่ในเขตจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (ปี พ.ศ. ๒๕๒๒) ดังรายละเอียดต่อไปนี้คือ

รูปที่ ๓ แสดงจังหวัดที่กำหนดเป็นเขตการผลิตสับปะรด

○ เขตการผลิตสับปะรด

๑.	ค่าจ้างไถเตรียมดิน (๒ ครั้ง)	๔๐๐
๒.	ค่าหน่อพันธุ์ส้มประรด (๓,๕๐๐ หน่อ ๆ ละ ๐.๕๐ บาท)	๑,๗๕๐
๓.	ค่าปุ๋ย	๔๖๐
๔.	ค้ายากำจั๊กวัชพืช	๒๕๐
๕.	ค่าแรงงานกำจัดวัชพืช	๕๐
๖.	ค่าแรงงานในการเก็บเกี่ยว (๓ คน)	๑๐๕
๗.	ค่าเช่าที่ดิน	๒๐๐
๘.	ค่าแรงงานปลูก (๓,๕๐๐ หน่อ ๆ ละ ๐.๐๔ บาท)	๑๔๐
๙.	ค้ายาเร่งผล (ยูเรียและอิเทรล)	๑๐๐
๑๐.	ค่าหยอดเมล็ด (๒ คน)	๓๐
๑๑.	ค่าคอกเปี้ย	๕๐๘
๑๒.	ค่าขนส่ง	๘๐๐
	รวมทั้งสิ้น	<u>๔,๘๓๓</u>

เมื่อพิจารณารายละเอียดของต้นทุนการปลูกส้มประรดแล้ว จะมีค่าใช้จ่ายที่สำคัญดังนี้คือ

๑. ค่าจ้างไถเตรียมดิน ในการเตรียมดินเพื่อปลูกส้มประรดใหม่นั้น ชาวไร่จะว่าจ้างรถแทรกเตอร์มาไถที่ดิน ซึ่งจำนวนครั้งที่ไถจะมากหรือน้อยก็ขึ้นอยู่กับสภาพของที่ดิน เช่น ถ้าดินร่วนซุยดี มีวัชพืชน้อย และไม่ร้ายแรง ชาวไร่จะไถเพียงครั้งเดียว แต่ถาวรเวงนั้นมีวัชพืชชุกชุม และเป็นวัชพืชที่ร้ายแรง เช่น หญ้าคา หรือลักษณะดินไม่ดีแล้ว ชาวไร่จะไถ ๒ ครั้ง หรือบางรายไถถึง ๓ ครั้ง เพื่อให้ดินนั้นร่วนซุย และเป็นการทำลายวัชพืช ซึ่งอัตราค่าจ้างไถจะคิดราคาเป็นไร่ คือ ไถครั้งแรก ๒๐๐ บาท ครั้งที่สองอีก ๒๐๐ บาท เป็นค่ายกรอง

๒. ค่าหน่อพันธุ์ส้มประรด โดยทั่วไปชาวไร่มักนิยมปลูกค้ำยหน่อมากกว่าจุก เพราะชาวไร่เชื่อว่าถ้าปลูกค้ำยจุกแล้ว จะทำให้เก็บผลได้ช้ากว่าปลูกค้ำยหน่อ และการจำหน่ายผลส้มประรดให้แก่ผู้บริโภคมักนิยมจำหน่ายทั้งจุก จึงทำให้ไม่มีจุกจะใช้ปลูก และ

หันมานิยมใช้หม้อปลูกแทน ซึ่งราคาหม้อพันธุ์จะสูงหรือต่ำเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับจำนวนของหม้อพันธุ์และจำนวนของชาวไร่ที่ต้องการจะปลูก ฉะนั้นราคาหม้อพันธุ์สับปะรดที่ซื้อขายกันในปี พ.ศ. ๒๕๒๒ จะเท่ากับ ๐.๕๐ บาท ปลูกไร่ละ ๓,๕๐๐ หม้อ จะเสียค่าใช้จ่ายไร่ละ ๑,๗๕๐ บาท

๓. ค่าปุ๋ย อัตราการใช้ปุ๋ยจะมากหรือน้อยนั้น ก็ขึ้นอยู่กับความอุดมสมบูรณ์ของดิน และวิธีการปลูก กล่าวคือ ถ้าเป็นไร่สับปะรดที่เพิ่งจะบุกเบิกถางป่ามาใหม่ ๆ ปุ๋ยอาจจะยังไม่จำเป็นมากนัก แต่ต่อไปเมื่อปลูกสับปะรดในที่นั้นนาน ๆ เข้า ความอุดมสมบูรณ์ของดินที่เคยมีอยู่จะค่อย ๆ หมดไปเรื่อย ๆ ความจำเป็นที่จะต้องใส่ปุ๋ยเข้าช่วยก็มีมากยิ่งขึ้น อีกประการหนึ่งหากเปลี่ยนระยะปลูกให้ถี่เข้า จำนวนต้นต่อไร่มากขึ้น การใช้อาหารในดินก็จะมากยิ่งขึ้น เมื่อถึงเวลานั้น ปุ๋ยจะเป็นสิ่งจำเป็นแก่ชาวไร่สับปะรดโดยทั่วไปอย่างไรก็ดี จากเอกสารคำแนะนำของกรมกสิกรรม ได้แนะนำให้ใช้ปุ๋ยในอัตรา ๕๕ กิโลกรัมต่อ ๑,๐๐๐ ต้น ปีหนึ่งควรใส่ปุ๋ย ๒ ครั้ง ปุ๋ยที่ใช้คือแอมโมเนียมซัลเฟต ค่าปุ๋ยที่เกษตรกรใช้เฉลี่ยไร่ละ ๔๖๐ บาท

๔. ค่ายากำจัดวัชพืช ประกอบด้วยยาฆ่าหญ้าและยาคุมมิให้หญ้าเกิด มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยไร่ละ ๒๕๐ บาท

๕. ค่าแรงงานในการกำจัดวัชพืช เนื่องจากสับปะรดเป็นพืชที่มีรากสั้น จึงไม่ควรปล่อยให้ในไร่มีวัชพืชขึ้นรก เพราะวัชพืชจะแย่งน้ำ และอาหารจากสับปะรด ทำให้ใบสับปะรดมีสีแดง ต้นแคระแกร็น ไม่เจริญเติบโตเท่าที่ควร ให้ผลเล็ก ฉะนั้นชาวไร่จึงต้องคอยดูแลรักษามิให้มีวัชพืชในไร่สับปะรด ซึ่งในทางปฏิบัติแล้วชาวไร่จะเป็นผู้ทำเอง มีน้อยรายที่จ้างผู้อื่นทำ แต่ถ้าประเมินค่าแรงงานในการกำจัดวัชพืชแล้ว จะเสียค่าใช้จ่ายเฉลี่ยไร่ละ ๕๐ บาท

๖. ค่าแรงงานในการเก็บเกี่ยว เนื่องจากสับปะรดในไร่หนึ่งจะสุกไม่พร้อมกัน ทำให้ชาวไร่ไม่สามารถเก็บเกี่ยวได้หมดทั้งไร่ จะเลือกเก็บเฉพาะผลที่สุกเท่านั้น ฉะนั้นในการคิดคำนวณค่าแรงงานในการเก็บเกี่ยวจึงคิดจากผลผลิตตัดไร่ของเกษตรกรนั้น ๆ เทียบกับค่าแรงงานในการเก็บเกี่ยวใน ๑ วันต่อคน และจำนวนสับปะรดที่เก็บเกี่ยวได้ใน ๑ วันต่อคน ซึ่งค่าแรงงานในการเก็บเกี่ยวเฉลี่ยแล้วจะเท่ากับ ๓๕ บาทต่อคน หรือใน

ไร่หนึ่งใช้คน ๓ คนเก็บเกี่ยวจะเท่ากับ ๑๐๕ บาทต่อไร่

๗. ค่าเช่าที่ดิน การคิดคำนวณต้นทุนประเภทนี้จะคิดกันเป็นปีต่อไร่ ซึ่งปีหนึ่งจะเท่ากับ ๒๐๐ บาทต่อไร่

๘. ค่าแรงงานปลูก จะคิดด้วยวิธีการเหมาะสมโดยคิดเป็นหน่อคือ ๑,๐๐๐ หน่อต่อ ๔๐ ไร่ ซึ่งจะเท่ากับหน่อละ ๐.๐๔ บาท หรือเหมาะสมปลูก ๓,๕๐๐ หน่อ จะตกประมาณ ๑๔๐ บาทต่อไร่

ราคาสับปะรด

เนื่องจากสับปะรดเป็นผลผลิตทางการเกษตรที่ให้ผลตามฤดูกาล และเน่าเสียง่าย จึงทำให้ราคาสับปะรดมีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ กล่าวคือ ในช่วงที่เป็นฤดูสับปะรดออกสู่ตลาดมาก คือในระหว่างเดือนมีนาคม-กรกฎาคม ช่วงหนึ่ง และในระหว่างเดือนพฤษภาคม-มกราคม อีกช่วงหนึ่ง ราคาในช่วงนี้จะต่ำกว่าราคาในช่วงอื่น และจะเริ่มสูงขึ้น ๆ ในเดือนต่อ ๆ มาเมื่อขาดแคลนสับปะรด ถ้าเปรียบเทียบราคาสับปะรดในช่วงการผลิตของปีหนึ่ง ๆ ความเปลี่ยนแปลงของราคาสับปะรดในแต่ละฤดูจะสูงมาก เช่น ในปี พ.ศ. ๒๕๑๓ ราคาสับปะรดต่ำสุดกิโลกรัมละ ๐.๒๔ บาท และราคาสูงสุดกิโลกรัมละ ๐.๖๗ บาท และในปี พ.ศ. ๒๕๑๔ ราคาสับปะรดต่ำสุดกิโลกรัมละ ๐.๔๒ บาท และราคาสูงสุดกิโลกรัมละ ๒.๑๗ บาท ซึ่งแสดงให้เห็นว่าระดับของราคามีช่วงที่ต่างกันมาก แต่ถ้าพิจารณาราคาเฉลี่ยตลอดทั้งปีจะเห็นว่าในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๑๑ - ๒๕๑๕ ราคาสับปะรดจะไม่แตกต่างกันมากนัก คือ อยู่ในระดับกิโลกรัมละ ๐.๔๒ - ๐.๕๖ บาท แต่ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๑๕ และปี พ.ศ. ๒๕๑๖ ซึ่งเป็นช่วงที่ราคามีการเปลี่ยนแปลงมาก คือ จากกิโลกรัมละ ๐.๕๖ บาท มาเป็น ๑.๓๘ บาท และมาเป็น ๑.๕๔ บาท ในปี พ.ศ. ๒๕๑๘ และราคากลับลดลงมาเป็นกิโลกรัมละ ๑.๔๓ บาท ในปี พ.ศ. ๒๕๑๙ แต่ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๒๐ - ๒๕๒๒ ราคาสับปะรดจะไม่แตกต่างกันมากนัก กล่าวคือ จะอยู่ในระดับกิโลกรัมละ ๑.๖๐ - ๑.๖๕ บาท

สำหรับราคาสับปะรดที่ชาวไร่จำหน่ายให้แก่โรงงานสับปะรดกระป๋องนั้น จะเห็นได้ว่าราคาสับปะรดมีการเปลี่ยนแปลงขึ้นลงอยู่เสมอ ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับภาวะการผลิต

ตารางที่ ๓ ราคาเฉลี่ยรายเดือนที่เกษตรกรขายได้

(Average Monthly Farm Price)

บาท : กิโลกรัม

เดือน/พ.ศ.	๒๕๑๑	๒๕๑๒	๒๕๑๓	๒๕๑๔	๒๕๑๕	๒๕๑๖
มกราคม	๐.๓๗	๐.๔๔	๐.๒๔	๐.๔๘	๐.๖๗	๑.๐๐
กุมภาพันธ์	๐.๖๐	๐.๕๐	๐.๓๙	๐.๕๖	๐.๔๔	๑.๗๕
มีนาคม	๐.๕๗	๐.๘๔	๐.๓๗	๐.๕๒	๐.๘๙	-
เมษายน	๐.๕๑	๐.๕๔	๐.๓๑	๐.๔๔	๐.๗๘	๑.๖๐
พฤษภาคม	๐.๔๒	๐.๔๘	๐.๒๘	๐.๔๗	๐.๕๒	๑.๕๘
มิถุนายน	๐.๕๒	๐.๔๑	๐.๓๔	๐.๔๐	๐.๕๐	๑.๓๓
กรกฎาคม	๐.๔๘	๐.๓๘	๐.๔๔	๐.๔๔	๐.๕๓	-
สิงหาคม	๐.๔๔	๐.๔๔	๐.๓๐	๐.๕๑	๐.๖๘	-
กันยายน	๐.๕๒	๐.๓๖	๐.๕๖	๐.๔๔	๐.๔๑	๑.๒๕
ตุลาคม	๐.๔๕	๐.๔๐	๐.๖๑	๐.๕๗	๐.๓๓	-
พฤศจิกายน	๐.๓๗	๐.๓๘	๐.๖๗	๐.๙๔	๐.๕๘	๑.๕๐
ธันวาคม	๐.๕๖	๐.๔๗	๐.๖๐	๐.๘๘	๐.๔๖	๑.๐๐
เฉลี่ย	๐.๕๐	๐.๔๗	๐.๔๒	๐.๕๓	๐.๕๖	๑.๓๘
เดือน/พ.ศ.	๒๕๑๗	๒๕๑๘	๒๕๑๙	๒๕๒๐	๒๕๒๑	๒๕๒๒
มกราคม	๑.๐๐	๑.๓๑	๑.๒๒	๑.๕๓	๑.๕๐	๑.๑๒
กุมภาพันธ์	๑.๕๐	๑.๔๐	๐.๕๖	๑.๑๕	๑.๘๗	๒.๕๐
มีนาคม	๑.๕๒	๒.๑๖	๑.๐๐	๑.๐๐	๒.๑๙	๑.๕๘
เมษายน	๑.๙๒	๐.๘๒	๒.๒๕	๑.๕๐	๑.๘๕	๐.๘๐
พฤษภาคม	๐.๘๘	๑.๔๒	๑.๒๕	๑.๕๐	๒.๐๒	๑.๑๘
มิถุนายน	๑.๓๐	๒.๑๗	๑.๗๕	๒.๑๓	๒.๓๑	๑.๐๔
กรกฎาคม	๑.๘๗	๑.๔๒	๑.๕๗	๑.๙๗	๐.๙๔	๑.๐๐
สิงหาคม	๑.๒๕	-	๒.๐๐	๑.๗๕	๑.๕๕	๒.๐๐
กันยายน	๑.๕๐	๑.๕๐	-	๓.๐๐	-	๑.๗๕
ตุลาคม	๑.๓๓	๑.๕๐	๑.๗๕	๑.๕๒	๑.๙๐	๒.๐๐
พฤศจิกายน	๑.๕๖	๑.๗๓	๑.๑๒	๑.๘๐	๑.๐๐	๒.๑๒
ธันวาคม	๑.๒๗	-	๑.๒๕	๑.๒๓	๐.๙๐	๒.๑๕
เฉลี่ย	๑.๔๑	๑.๕๔	๑.๔๓	๑.๖๕	๑.๖๓	๑.๖๐

ที่มา : กองเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สับปะรด และภาวะตลาดสับปะรดกระป๋อง โดยเฉพาะในช่วงที่มีสับปะรดออกชุกตามฤดูกาล คือระหว่างเดือนมีนาคม-กรกฎาคม และระหว่างเดือนพฤศจิกายน-มกราคม ราคาจะตกต่ำ และเริ่มสูงขึ้นในเดือนต่อ ๆ มา ทั้งนี้เนื่องจากสับปะรดที่ไต่จากไร่ของโรงงานจะมีมากในช่วงเดือนดังกล่าว ทำให้โรงงานมีความต้องการสับปะรดจากแหล่งอื่น ๆ ลดน้อยลง

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าราคาเฉลี่ยสับปะรดที่เกษตรกรจำหน่ายให้แก่โรงงานในปี พ.ศ. ๒๕๒๑ กิโลกรัมละ ๑.๖๓ บาท เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. ๒๕๒๐ และ ๒๕๒๑ จะไม่แตกต่างกันเท่าไรนัก แต่ถาพิจารณาราคาของปี พ.ศ. ๒๕๒๑ แล้ว จะเห็นได้ว่าราคาสับปะรดจะต่ำสุดกิโลกรัมละ ๐.๕๐ บาท และราคาสูงสุดกิโลกรัมละ ๒.๓๑ บาท หรือมีความแตกต่างกันเท่ากับ ๑.๘๑ บาท โดยเฉพาะในช่วง ๖ เดือนแรกของปี พ.ศ. ๒๕๒๑ (มกราคม-มิถุนายน) ราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ ๑.๕๕ บาท และราคาเฉลี่ยในช่วง ๖ เดือนหลังของปี (กรกฎาคม-ธันวาคม) จะลดลงเหลือ ๑.๒๕ บาท หรือราคาเฉลี่ยร้อยละ ๖๔.๑๐ สาเหตุที่ทำให้ระดับราคามีความแตกต่างกันมาก ก็เนื่องมาจากโรงงานลดปริมาณการผลิตสับปะรดกระป๋อง เพราะประสบปัญหาการแข่งขันกับต่างประเทศ ทำให้โรงงานมีสับปะรดกระป๋องค้างสต็อกไม่ต่ำกว่า ๒ ล้านหีบในขณะนั้น และราคาสับปะรดที่โรงงานรับซื้อในเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม ได้ลดลงเหลือกิโลกรัมละ ๑.๐๐ บาท และ ๐.๕๐ บาท ตามลำดับ

วิธีการจำหน่าย

เกษตรกรจะจำหน่ายสับปะรดสดให้พ่อค้าคนกลาง ที่รับซื้อไปเพื่อจำหน่ายต่อไปกับผู้บริโภคคนสุดท้าย (Ultimate Consumer) ที่ซื้อไปเพื่อบริโภคในรูปของสับปะรดสด และจำหน่ายให้กับพ่อค้าคนกลางที่ซื้อไปเพื่อขายต่อไปกับโรงงานเพื่อนำไปผลิตเป็นสับปะรดกระป๋องอีกทีหนึ่ง ซึ่งวิธีนี้จะแตกต่างจากการขายให้กับผู้ซื้อที่นำไปเพื่อบริโภคในรูปของสับปะรดสด กล่าวคือ การขายให้กับโรงงานสับปะรดกระป๋องนั้น จะต้องหักจุก หักก้านของสับปะรดเสียก่อน ซึ่งวิธีนี้จะทำให้น้ำหนักของผลสับปะรดสดลดลงประมาณ ๓๐ เปอร์เซ็นต์ แต่การขายให้ผู้บริโภคนั้นจะไม่หักจุกหักก้าน ฉะนั้น จึงทำให้ราคาของสับปะรดที่ขายให้ผู้บริโภคสูงกว่าราคาที่ขายให้กับโรงงาน แต่อย่างไรก็ตาม วิธีการจำหน่ายสับปะรดให้

กับโรงงานสับปะรดกระป๋องนั้น อาจแบ่งได้เป็น ๒ ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้คือ

๑. เกษตรกรจะจำหน่ายโดยตรงให้กับโรงงาน ซึ่งการซื้อขายประเภทนี้จะกระทำหรือตกลงกันก่อนที่สับปะรดจะออกผล โดยโรงงานจะกำหนดราคาให้เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดพร้อมกับให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริมแนะนำเกี่ยวกับการปลูกสับปะรดแบบแถวคู่ วิธีการใช้ปุ๋ย และยาเร่งผล (ฮอร์โมน) ในบางกรณีก็อาจให้ความช่วยเหลือทางการเงินกู้ยืม ฉะนั้น ราคาซื้อขายกันจึงต่ำกว่าราคาตลาด

๒. เกษตรกรจะจำหน่ายให้กับพ่อค้าคนกลาง และพ่อค้าคนกลางจะนำไปจำหน่ายให้กับโรงงานสับปะรดกระป๋องอีกทีหนึ่ง ส่วนราคาที่เกษตรกรจะได้รับนั้น ก็ขึ้นอยู่กับความต้องการของตลาด

ปัญหาการผลิตสับปะรดสด

๑. เนื่องจากเกษตรกรในหลายจังหวัดได้หันมานิยมปลูกสับปะรดกันมากยิ่งขึ้น จึงทำให้หน่อพันธุ์ไม่พอกับความต้องการ และมีราคาสูงถึงหน่อละ ๐.๗๕ บาท ในปี พ.ศ. ๒๕๑๘ (เมษายน-พฤษภาคม) ซึ่งเป็นช่วงที่ขาดแคลนหน่อพันธุ์มาก และนับวันก็ยิ่งมีการขยายเนื้อที่เพาะปลูกกันมากขึ้น ฉะนั้น ความต้องการหน่อพันธุ์สับปะรดเพื่อใช้ปลูกก็มีมากตามไปด้วย

๒. ในการเตรียมหน่อปลูก ชาวไร่ไม่ได้คัดเลือกหน่อที่มีขนาดหรืออายุรุ่นราวคราวเดียวกัน ทำให้การเจริญเติบโตและการให้ผลไม่สม่ำเสมอ ตลอดจนสิ้นเปลืองเวลาและแรงงานในการเก็บผล นอกจากนี้ชาวไร่แต่ละรายอาจลงมือปลูกสับปะรดไม่พร้อมกัน ซึ่งปัญหานี้จะส่งผลกระทบต่อโรงงานและชาวไร่ และมักเกิดขึ้นเมื่อถึงฤดูเก็บเกี่ยวสับปะรด กล่าวคือ เมื่อถึงฤดูเก็บเกี่ยว ปริมาณสับปะรดสดที่นำมาป้อนโรงงานจะมีมากเกินกำลังความสามารถในการผลิตของโรงงาน ประกอบกับชาวไร่ไม่สามารถเก็บสับปะรดไว้ได้นาน จึงเป็นเหตุให้ชาวไร่ต้องแข่งขันกันเองในการเสนอขายสับปะรด จึงทำให้ราคาสับปะรดในขณะนั้นตกต่ำ แต่เมื่อสิ้นฤดูเก็บเกี่ยวแล้วก็จะขาดแคลนสับปะรดสด และสับปะรดมีราคาสูงขึ้น จนทำให้โรงงานต้องหยุดผลิตในปีหนึ่ง ๆ ประมาณ ๓-๔ เดือน

๓. เนื่องจากชาวไร่ส่วนมากยังใช้วิธีปลูกแบบแถวเดี่ยวอยู่ จึงทำให้ผลผลิตต่อไร่ต่ำกว่าการปลูกแบบแถวคู่ ซึ่งใน ๑ ไร่จะปลูกได้ประมาณ ๒,๕๐๐-๔,๐๐๐ หน่อ บางแห่งอาจจะถึง ๑๐,๐๐๐ หน่อ แต่การปลูกแบบแถวเดี่ยวนั้นปลูกได้ไร่ละประมาณ ๒,๕๐๐-๔,๐๐๐ หน่อเท่านั้น อีกประการหนึ่งการปลูกแถวเดี่ยวยังทำให้สับปะรดมีผลโตเกินไปไม่เหมาะสมสำหรับใช้ทำสับปะรดกระป๋อง ฉะนั้น หากชาวไร่ต้องการผลิตสับปะรดเพื่อจำหน่ายให้กับโรงงานอุตสาหกรรมสับปะรดกระป๋องแล้ว ก็จำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนวิธีการเพาะปลูกสับปะรดจากแบบแถวเดี่ยวให้เป็นแถวคู่ ซึ่งจะช่วยให้ผลผลิตต่อไร่สูงขึ้น

๔. ค่าใช้จ่ายในการทำไร่สับปะรด ส่วนใหญ่จะเป็นการจ้างแรงงานกำจัดวัชพืช ซึ่งไร่หนึ่ง ๆ จะต้องมีการกำจัดวัชพืชตั้งแต่ปลูกจนกระทั่งเก็บผลประมาณ ๔-๑๕ ครั้ง ทั้งนี้เพราะชาวไร่ส่วนมาก ยังขาดความรู้เรื่องการจัดวัชพืชด้วยการใช้สารเคมี ซึ่งทำได้รวดเร็ว สะดวกและอาจลดต้นทุนการผลิตลงได้อีกด้วย

๕. ชาวไร่ส่วนใหญ่จำเป็นต้องกู้ยืมเงินจากนายทุน ซึ่งเป็นพ่อค้าคนกลางจึงทำให้เกิดข้อผูกมัดในเรื่องการซื้อขายสับปะรดขึ้นระหว่างชาวไร่กับนายทุน โดยชาวไร่จะขายสับปะรดให้ผู้อื่นไม่ได้ และการขายนี้ชาวไร่มักจะถูกกดราคาเสมอ

๖. ระบบโควตา วิธีนี้ทางโรงงานผลิตสับปะรดกระป๋องจะเป็นผู้กำหนดโควตาที่จะผลิตให้แก่พ่อค้าคนกลางในปริมาณที่กำหนดไว้ และพ่อค้าคนกลางจะทำการกว้านซื้อสับปะรดจากชาวไร่ และทำหน้าที่ในการรวบรวม (Assembling) สับปะรดสดเพื่อที่จะส่งขายให้แก่โรงงานผลิตสับปะรดกระป๋องต่อไป ซึ่งการใช้ระบบโควตานี้จะเป็นเครื่องกีดขวางการซื้อขายระหว่างทางโรงงานผลิตสับปะรดกระป๋องกับชาวไร่ ทั้งนี้ก็เพราะโรงงานไม่สามารถที่จะรับซื้อสับปะรดสดจากชาวไร่ได้อีก จึงทำให้ชาวไร่ตกอยู่ในสภาวะจำยอมที่จะขายให้แก่พ่อค้าคนกลางในราคาที่ต่ำ ตามที่พ่อค้าคนกลางต้องการ